עין משפמ גר מצוה

מ) [שבת סח. עירובין כה: כו. זבחים יט.], ב") עירובין לו.,
גם זה שם, ד") [בעירובין לו. לות על להוח על להוח על ידך מי שלריכין אות כו' והיינו קרא המוקדם שמות יג פ"טן, ה) ועי' תוס' לעיל כ: ד"ה נפסלו. ו) שבועות ד. לו. מכות יג: סוטה ה. זבחים קו. לקמן לט: ע"ז נא: עירובין ט) [ועי' היטב תוס' בילה ד"ה אין], י) במה אשה ולא דאפי׳ כו׳. ל״ק, כ) הכל ככבול דלח אסרו. ל"ק, ל) [לפנינו שם איתה תנה דבי רבי ישמעהל], ליתה מנח דבי רבי יסנעלון, מו בית מנעלון, מו בית מנעלון, מו בית מו ליחוד שין היו בית ליחוד של היו שין מו לו בית לו בית מו לו בית מו בית ל"ק, **כ**) נ"א ומסתמא רב ס"ל כהלכתא דשבתות וי"ט לאו זמן תפילין דכולהו אמוראי ס"ל שבת לאו זמן תפלין ר"ח רבה בר רב הונא ואע"ג דם"ל שרי נכחוב ונמכור מפינין כנח הערמה ולרבה בר בר חנה ע"י הערמה ומיהו בזה חולק כו'. ל"ק, ל) רש"א מ"ז ועיין

תורה אור השלם וְשְׁמֵּרְתָּ אֶת הַחְקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֲדָה מִיְמִים הואת קמועדה מימים בי וְתְּיָה לְאוֹת על יְּדְכָה ג' וְתְיָה לְאוֹת על יְּדְכָה בְּחוֹשְׁ יְד הוֹצִיאָנוֹ יְיִ ממצְרִים: שמוח יג טו בֹּתְצְרִים: שמוח יג טו בֹּתְצְרִים: "מִינַה אָרַץ וְנמינִי אַלִיהם יעמדו יחדו: ישעיהו מח יג

--4. ידה לַיָּמֵד תִּשְׁלַחִנָּה יְדָה לְּיְתֵר תְּשְׁלַחְנָה וְיִמִינְה לְּהַלְמוֹת עֲמֹלִים וְיִמִינְה לְהַלְמוֹת עֲמֹלִים וְהַלְּמָה וְיִמִינְה וְתְלְּפָה וְיִמִינְה וְתְלְּפָה וְמִינְר בְּיִבְּיִינְר וְיִמִינְרְ כֹּלְה:
 מְקָרְב חִיקֶר כַלְה:
 מִקְרָב חִיקֶר כַלְה:

מוסף רש"י

ושמרת את החוקה. בפרטת קדט לי כתיב, והיא אחת מד' פרטיות של תפילין אלא לענין פסח. האייכי בה לעיל מינה, והאי מימים אות. ימים שישראל לריכין להעמיד אות על עלמן להכיר שהם מחזיקים בתורתו של הקב"ה, יצאו שבתות וימים טובים שהן עלמן אות בין הקב"ה לישראל דכתיב הקב"ה נישרמו, דכמינ (שמות לה) כי מות היה ביני וניניכס (שם). השמר דלאר לאו והשמר דעשה עשה. פי' השמר שלה תעשה כן כנון השמר לך פן תעשה כן כנון השמר לך פן מכרות בירי ונו' שמות לה) השמר לך פן תנקש וגו' (דברים יב) השמר בנגע (דברים יב) השתר בנגע הלרעת (שם כד) שלא יקון בהרתו, השתר דעשה כי האי

ה"ג מימים ולא כל ימים כו': אלא לפסח בלבד. וה"ק עשה פסח א) נשבם סא. שירובין לה: לו. ליה דהא דקאמר רב נחמן אין הלכה כרבי יעקב לאו משום משנה לשנה: נפקא ליה. כלומר לעולם קסבר לילה זמן תפילין הוא שיהא הלכה כחכמים דאם כן לימא הלכה כחכמים אלא למימר ושבת מימעיע ליה מהיכא דנפקא ליה לר' עהיבא: שהן עלמן אות. הלכה כתנא קמא והא דלא אמר הלכה כת"ק לפי שהדבר שנוי בין הקב"ה לישראל דכתיב (שמות לא) כי אות היא וגו': ו) **עובר**

בלאו. דכתיב ושמרת וכל השמר לא מעשה הוא: השמר דלאו לאו. רבי אלעזר סבר השמר דכתיב במילתא דמוהר רחמנא לא מעשה הוי לאו גמור ללקות כגון (דברים כד) השמר בנגע לרעת דמשמע שלא יקון בהרתו וכן (שמות לד) השמר לך פן תכרות ברית וגו׳ אבל השמר דעשה כגון האי דמשמע זו לעשות תפילין עשה הוא: ואם לשומרן. שלא יאבדו מותר להניחן אפילו לאחר שקיעת החמה: קסבר הלכה. דלילה זמן תפילין הוא: ואין מורין כן. שמא ישכחם חו וישן בהן מדקאמר ליה לשומרן קבעינא: ידי יסדה ארן וימיני וגו'. מדכתיב ידי וימין ש"מ יד היינו שמאל:

והא רב חסדא ורבה בר רב הוגא מצלו בהו באורתא ההוא פליגא ומי אמר רבה בר רב הונא הכי והא אמר רבה בר רב הונא ספק חשיכה ספק לא חשיכה לא חולץ ולא מניח הא ודאי חשיכה חולץ התם בערב שבת איתמר מאי קסבר אי קסבר ילילה זמן תפילין שבת נמי זמן תפילין אי קסבר שבת לאו זמן תפילין לילה גמי לאו זמן תפילין דמהיכא דממעמא שבת מהתם ממעמי לילות ידתניא יושמרת את החוקה הזאת למועדה מימים ימימה ימים ולא לילות מימים ולא כל ימים פרט לשבתות וימים מובים דברי רבי יוםי הגלילי ר"ע אומר לא נאמר חוקה זו אלא לפסח בלבד נפקא ליה מהיכא דנפקא ליה לר' עקיבא ידתניא

ר' עקיבא אומר איכול יניח אדם תפילין בשבתות ובימים מובים ת"ל בוהיה ימים שבתות יצאו שבתות וימים עיניך מי שצריכין אות יצאו שבתות וימים מובים שהן גופן אות אמר ר' אלעזר כל סהמניח תפילין אחר שקיעת החמה עובר בעשה ור' יוחגן אמר בעובר בלאו לימא בר' אבין אמר ר' אילעא קא מיפלגי ידאמר ר' אבין אמר ר' אילעא כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה דמר אית ליה דר' אבין ומר לית ליה דר' אבין לא דכולי עלמא אית להו דרבי אבין אמר ר' אילעא והכא בהא קא מיפלגי מר סבר השמר דלאו לאו והשמר דעשה עשה ומר סבר השמר דעשה נמי לאו ואמר רבי אלעזר זו יואם לשמרן מותר ואמר רבינא הוה יתיבנא קמיה דרב אשי וחשך כן והניח תפילין ואמרי ליה לשמרן קא בעי להו מר ואמר לי אין וחזיתיה לדעתיה דלאו לשמרן הוא יו בעי קסבר הלכה ואין מורין כן "אמר רבה בר רב הונא החייב אדם יו למשמש בתפילין בכל שעה יו קל וחומר מציץ ומה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת אמרה תורה והיה על מצחו תמיד שלא תסיח דעתו ממנו תפילין שיש בהן אזכרות הרבה על אחת כמה וכמה ת"ר ידך זו ישמאל אתה אומר שמאל או אינו אלא ימין תלמוד לומר יאף ידי יסרה ארץ וימיני מפחה שמים ואומר יידו אוני הארץ וימינך מקרב חיקך כלה להלמות עמלים ואומר ®למה תשיב ידך וימינך מקרב חיקך כלה רבי ידי יסדה ארץ וימיני מפחה שמים ואומר ידה ליתר תשלחנה וימינה

וי"ל דלא מיירי רב אלא בתכשיטין ועוד משום דלמאן דאמר שבת לאו זמן תפילין מי הוא לא שייך למימר חוץ מתפילין ואם תאמר דהכת אמרינן ספק חשיכה לא חולץ ולא מניח ובפ"ק דשבת (דף יב.) קאמר יולא אדם בתפילין ע"ש עם חשיכה משמע הא ספק חשיכה לא וי"ל התם ברשות הרבים והכא בתלר. מ"ר: ושבורת את החוקה הואת לפועדה בו'. בפרק בא סימן (נדה נא:) ובסוף כילד מברכין (ברכות דף מד:) דאמריטן דבני מערבא מברכי בתר דמסלקי חפילייהו לשמור חוקיו מפרש רבינו חם דלאחר שמסלק את טלימו ליכא מאן דמברך דלא שייכא ברכה דלשמור חוקיו אלא מתפילין דווקא דכתיב בהו חוקה ודווקא כשמסלקן סמוך לשקיעת החמה דדרשינן ימים ולא לילות ומחויב לסלקן כדאמרינן בסמוך הניח תפילין אחר שקיעת החמה עובר בעשה ובירושלמי דברכות פרק היה קורא אמריטן כמי על מילחא דבני מערצא דמברכי לשמור חוקיו כמאן דאמר בחוקת חפילין הכחוב מדבר אבל למאן דאמר דבחוקת הפסח הכסוב מדבר לא א"כ כל שכן דלאחר לילית לא מברך ובפרק בא סימן (ידה וא:) גבי יש טעון ברכה לפניו ואין טעון ברכה לאחריו דקאמר לאימויי מצות ופריך לבני מערבא דמברכי לבחר דמסלקי תפילייהו לאימויי מאי הוה מצי למימר 0 ציצית והאידנא לא מברכי לשמור חוקיו אפיי לאחר תפילין דבסמוך פסקינן דלילה זמן תפילין דקאמר הלכה ואין מורין כן ומדרבנן הוא דאסור דחיישינן שלא יישן בהס וקרת דושמרת את החוקה בחוקת הפסח הכתוב מדבר ם. מ"ר: יצאו שבתות וימים שובים שהן עצמן קרויין אות. לת משום דאסירי בעשיית מלאכה דאפיי חולו של מועד דשרי בעשיית מלאכה איכא אות בפסח דאסור באכילת חמץ ובסוכות יו דחייב בסוכה ובפרק בתרא דמועד קטן (דף יט. ושם) משמע דחולו של מועד חייב דאמר המם כותב תפילין לעלמו ולאחרים בטובה דברי ר"מ ר' יהודה אומר מערים ומוכר כדי פרנסתו את שלו וכותב לעצמו כו' אורי ליה רבה בר בר חנה לרב חננאל וכן אורי ליה רב הלכה כותב ומוכר כדי פרנסתו משמע דמנית במועד דאי משום לאחר המועד מה לי לעלמו מה לי לאחרים למה מוחר לכחוב לעלמו שאין זה צורך פרנסתו מיהו לאו ראיה אפשר דרבי מאיר ור' יהודה לטעמייהו דאית להו שבת זמן תפילין בפרק בתרא דעירובין (דף 11:) עוד ראיה מירושלמי פרק בתרא דמועד קטן חד בר גש איבד תפילויי במועדא אחא לגבי רב חננאל "א' שלח לגבי רבה בר בר חנה אמר ליה ש) יהיב יב! תפילויי ואזיל כתוב לך אמר ליה רב זיל כתוב ליה פירוש בלא הערמה מתני׳ פליגא על רב כותב הוא אדם תפילוי ומזוחה לעצמו הא לאחר אסור רב פתר לה בכותב להניח 🎱 ומסתמא רב 🤄 (גרסינן כוי) הוה סבירא ליה כהלכתא דשבתות וימים טובים לאו זמן תפילין אפילו הכי שרי לכמוב ולמכור תפילין בלא הערמה ולרבה בר בר חנה ע"י הערמה דכולהו אמוראי סבירא להו שבת לאו זמן מפילין רב חסדא ורבה בר רב הוגא ואע"ג דסבירא להו לילה זמן תפילין ומיהו בזה חולק הש"ס שלנו דרבה בר בר חנה סבר כרב והתם פליגי. מ"ר: ידך זו שמאל. ואם תאמר לעיל בספ"ק (דף י.) דאייתר ליה יד דמצורע לאגמורי איד דקמיצה דוימלא כפו האוט כנה. מינו נמי בימין אדרבה הוה לן לאגמורי איד דתפילין דהוי בימין ודמי ליה דילפינן יד מיד והחם ילפינן כפו מיד ויש לפרש דניחא ליה לאגמורי החם עבודה מעבודה מיהו קשה דאתרוייהו נילף ושמא משום דלא דמי לההוא דהתם יד ממש והכא קיבורת בזרוע. מ״ר:

והא רב חסדא ורבה בר רב הונא מצלו בהו באורתא. פשיטל

סתם ולא מכר בה לשון רבים ולא לשון יחיד ש). מ״ר: אר קסבר לילה זמן תפידין. וא״ת מכל מקום חולן כדאמרינן בפ' ') במה אשה (שבת דף סא.) גמרא ולא בתפילין דאפי׳ למאן דאמר שבת זמן תפילין לא יצא דלמא מיפסקן ואתי לאיתויינהו ארבע אמות ברשות הרבים ומיהו לרבי ענני בר ששון דאמר בפרק במה אשה יונאה (שם דף סד:) כי בכבול לא אסרו אלא ברה"ר אבל בחזר שרי ניחא דהכא בחלר ור"ת פוסק כרבי ענני אבל לרב דאמר כל שאסרו חכמים לנאת לרה"ר אסרו לנאת לחלר קשה ואין לומר דמודה רב בבית דשרי דהח אמרינן מן בריש כירה (שם מו.) השירים והמומים והטבעות הרי הן ככל הכלים הניטלים בחצר ואמר עולא מה טעם הואיל ואיכא תורת כלי עליהם ואם היו ראויין להתקשע לא היה לומר טעם (דמשמע) דשרי לטלטל משום תורת כלי אע"ג דלא חזי בשבת דמדמי ליה התם לשרגא דנפטא וי"ל דמודה רב דתפילין דשרי בחלר דלח אסירי אלא ברה"ר דלא דמי לשאר תכשיטין דגזר רב בחלר דלמא מישתלי ואתי לאפוקי לרה״ר אבל תפילין כיון דעשויין למשמש בתפילין מידכר דכיר ליה כדאמר בפ״ק דשבת (דף יב.) גמרא לא ילא החייט במחטו דאמר לי שמואל יולא אדם בתפילין עם חשיכה מ"ט כיון דאמר רבה בר אבוה חייב אדם למשמש בתפילין כל שעה ושעה הלכך מידכר דכיר להו וא"ת אם כן כי אמר רב (שבת דף סד:) כל שאסרו חכמים לנאת לר"ה אסור לנאת לחצר חוץ מכבול ופאה נכרית הוה ליה למימר נמי חוץ מתפילין

קצ א מיי פ"ד מהלי מפילין הלכה י ופתג עשין כבן טוש"ע א"ח סימן לא סעיף ה' קצא ב מיי שם הלכה יא: קצב ג ד מיי שם הלי יא ויבן טוש"ע איח סיי

ל סעיף ב: ל סעיף ב: קצג ה מיי' שם הלכה יד ופי"ט מהלי שבת

[ופי"ט מהל' שבת הלכה כון קמג שם טוש"ע א"ח סי כח ס"א: קצד ו מי" פ"ד מהלכות תפילון הלכה ב קמג שם טוש"ע א"ח ס" כו ס"א:

שימה מקובצת

1) ואם לשמרן מותר וא"ת וכי בשביל לשמרן יעבור על לאו וי"ל דלקיים קאמר אם כבר הם מונחים בראשו אבל להניתן לכתחילה לא קאמר וכן משמע בסמוך דקאמר מחרר הלרה ואין מוניין כי מחרי בלבה ואין מוניין כי קסבר הלכה ואין מורין כן וא״ת נהי נמי דלילה זמן . תפילין הא לעיל (אמר) דאם חלצן אינו חוזר ומניחן ולפי מאי רפרישית דהכא מיירי לקיימז ניחא וא״ת הא אמרינן לעיל אם היה משכים לדרך ומתירא שמא יאברו מניחן לכתחילה והיאך יעברו על לאו וצ"ל דלעיל מיירי אחר עמוד השחר ומיהו לאו זמן תפילין הוא עדיין לברך כדאיתא בכרכות [דף ט' ע"ב] (לכתחילה) [לתפילין] כאחרי׳ דאמרי כדי שיראה חבירו ברחוק ד' אמות ויכירהו: כן וחשך והוה מניח תפילי ולא סליק והוה מניח תפילי ולא סליק קסבר וחיבה בעי נמחק: ד) למשמש. והא דאמרי במס זכה רבון דבי רב אשרי אימתי דהיא ממשמשי אימתי דהיא ממשמשי שנה ושנה דאמריק וכי שנה ושנה דאמריק וכי שנה ושנה דאמריק וכי חיב למשמש כל שעה שנה ושנה דאמריק ורמי ודיב משמוש דהום לאו ממשום דהום לאו כמשמוש דהכא דהתם מיירי במשמש לתקנם ולהניחז במשמש לתקנם ולהניחן במקומם אם נהפכו לצדדין: סן קו"ח מציץ כר". גליון ודקשה הר"ר שמחה כיון דתפילין בעו כוונה איך יכול להתפלל או לקרוא ק"ש בהם דתא אינהו נמי בעי כוונה ותירץ דהעוסק במצוה פטור נה מצור כיוו דאי אמשר לו לקיים שניהם ביחד ועוד הקשה ר"י הואיל ועוסק . במצוה פטור מן המצוה מי אפילו יכול לעשות שניהם בבת אחת אפ״ה פטור עיין תוס' ב"ק דף נ"ו ע"ב ד"ה בההיא: ו) עובר בעשה דכתיב ושמרת את החוקה דכתיב ושמרת את החוקה
וגר מימים ימימה ולא לילות
לאו הבא מכלל עשה עשה
הס"ד ומה"ד עובר:
ו) דמשמע שמור לעשות:
מ) ישכחם בראשו ויישן בהן
כר לשומרן קא בעינא
הס"ד: ע) אמרי' בסוף:
ו) דחייב בסוכת. ולפי זה לאו . זמן תפילין הוא ולפי הירושלמי לא משמע כן , דבעי התם מהו לכתוב תפילין לעצמו אמר ליה שרי